

فارسی پنجم

درس نهم:

فضا سازی در سخن (گسترش جمله)

گسترش جمله: گاهی با افزودن کلماتی که زمان، مکان، موقعیت یا چگونگی فضا را بیان می کنند، نوشته را کویاتر، گیراتر و گسترده تر می سازیم. مثال:

زاغ بورها بلند شدند ← زاغ بورها از خوش حالی مثل گردبادی، از زمین بلند شدند.

نکته: برای خلاصه و کوتاه نوشتن جمله: باید با توجه به نوع جمله و اجزای آن، قسمت های اصلی جمله را نگه داریم و بقیه را حذف کنیم.

نکته: نهاد و فعل اجزای مهم جمله هستند و «فعل» جزء اصلی هر جمله است که نباید حذف شود. مثال:

اسب سردار با یال فرو ریخته و دم برافراشته، پیش از اسب های دیگر سوار خود را به بالا می کشید.

اسب سردار پیش از اسب های دیگر سوار خود را به بالا می کشید.

واژه سازی (کلمه های غیر ساده با دو قسمت معنی دار):

قسمت اول	قسمت دوم	کلمه ی جدید	معنی و مفهوم کلمه ی جدید
کتاب	فروش	کتاب فروش	کسی که کتاب می فروشد.
خوش	نما	خوش نما	چیزی که نما و ظاهر خوبی دارد.
سپاس	گزار	سپاس گزار	کسی که از شخصی تشکر می کند.

کلمه های قسمت دوم از فعل گرفته شده اند و دارای معنی و مفهوم هستند.

می فروشد ← بفروشد ← فروشد

می نماید ← بنما ← نما (نمایاندن، نشان دادن، آشکار کردن)

می گزارد ← بگزار ← گزار (گزاردن، به جا آوردن، انجام دادن)

یادآوری: هر فعل سه زمان دارد (گذشته، حال و آینده).

بخش های «فروش، نما و گزار» از

فعل زمان حال به دست آمده اند و ریشه ی فعل یا قسمت اصلی فعل زمان حال هستند.

فروش ← می فروشم می فروشی می فروشد می فروشیم می فروشید می فروشند